

1. ENNEN KOEPÄIVÄÄ

- terveyden ylläpitäminen sekä infektioitaudeille altistumisen välttäminen on erityisen tärkeää
- lepää ja nuku riittävästi, syö terveellisesti, liiku ulkona
- säilytä viikonloppunakin työpäivien rytmi, jos mahdollista – vältä aikaerorasitusta ja
- jos tupakoit tai käytät muita tupakkatuotteita, hanki nikotiinipurkkaa tai -laastari - jos sinulla on hankalia kuukautisvaivoja, hanki apua lääkäriltä hyvissä ajoin; kuukautisia voi siirtää
- koepäivää edeltävänä päivänä keskity stressin lievittämiseen; voit kertailla jotakin, mutta älä enää pännää
- ajattele positiivisesti – yo-koe on mahdollisuus
- tietoisuustaitoharjoitukset voivat auttaa rauhoittumaan ja keskittymään, ks. esim. oivamieli.fi

2. SAAPUMINEN KOETILAISUUTEEN JA KOEAIKA

- saavu hyvissä ajoin, viimeistään klo 8.30 lukiolle rehtorin ilmoittamaan paikkaan
- koeaika on klo 9.00—15.00 (—17.00, jos on myönnetty lisäaikaa)
- kokeen aloituksesta myöhästyneiden kokelaiden osallistumisesta kokeeseen neuvotellaan YTL:n kanssa
- kokeesta ei saa poistua ennen klo 12:00, paitsi valvojan saattamana WC-käynnille

3. SAIRASTUMINEN TAI MUU TILAPÄINEN KRIISI

- lääkärintodistus (koepäivältä!) tai muu riittävä selvitys tärkeä; ei oteta kokeita korjattaessa huomioon, mutta voidaan ottaa huomioon koko tutkinnon tulosta tarkasteltaessa
- ota viipymättä yhteys rehtoriin! Puh. 044 4456 867 (Apulaisrehtori Minna Luonuansuu, puhelin 044 4456 895)

4. MITÄ KOETILAISUUTEEN MUKAAN?

- kirjoitusvälineet avoimesti, ei penaalialia
- halutessasi voit käyttää omia langallisia kuulokkeita ja hiirtä
- eväät ja mahdolliset koeaikana tarvittavat lääkkeet sekä kuukautissuojat avoimesti tai läpinäkyvissä pakkauksissa, joissa EI tekstejä tai tekstiä peitettyinä
- EI laukkuja, EI matkapuhelimia tai muita elektronisia laitteita ml. älykelloja
- EI mitään papereita eikä kirjoja, ei edes nenäliinoja (nenäliinan voi ottaa valvojan pöydältä, kun saapuu kokeeseen tai pyytää valvojalta kokeen aikana)
- oma käsidesipullo tai -putkilo ja tekstitön termospullo saa olla mukana
- mukava vaatetus, myös jotain lämmintä, jonka voi lisätä ja vähentää; vaatteissa ei saa olla tekstiä

5. ISTUMAPAikka, KONSEPTIPAPERIT, TIETOKONEET, TAULUKOT JA LASKIMET

- istumajärjestys on arvottu
- istumapaikalla on valmiina tietokone, kuulokkeet sekä lappu, johon on merkitty koulun numero ja kokelaan nimi sekä numero
- istumapaikalla on valmiina myös papereita, joita voi käyttää suttupapereina (konsepteina) - kaikkiin papereihin, joihin tekee merkintöjä pitää kirjoittaa aluksi

kokelasnumero, koko nimi tekstattuna ja nimikirjoitus

Abiturientti, Armi Anneli

N:o 1531/_____ *Armi Abiturientti*

koulun kokelaan

- kokeen aikana voi viittaamalla ja sormilla osoittamalla pyytää papereita
- kokelas voi käyttää kokeessa myös omaa tietokonettaan; koululta saa tarvittaessa abittitikon lainaksi koejärjestelmän toimivuuden testausta varten; muussa tapauksessa kone on toimitettava koululle testattavaksi viimeistään koetta edeltävänä päivänä
- erillisiä taulukkokirjoja ja laskimia ei saa käyttää
- taulukot ja laskinohjelma löytyvät kokeesta digitaalisina; MAOL-digitaulukot ovat käytettävissä kaikkien aineiden kokeissa, samoin kartta-aineistot

6. KOKEEN ALOITTAMINEN

- rehtorin annettua luvan, kokelaat syöttävät koejärjestelmään etu- ja sukunimensä sekä henkilötunnuksensa ja valitsevat suorittamansa kokeen; **VALITSE OIKEA KOE!**
- valvojat käyvät tunnistamassa kokelaat ja varmistavat, että kokelaat ovat syöttäneet koejärjestelmään oikeat tiedot (nimi, henkilötunnus, koe)
- jos et luota siihen, että muistat henkilötunnuksen, ota ajokortti tms. mukaan
- henkilöllisyys tulee todistaa henkilötodistuksella, jos valvojat eivät tunne kokelasta.
- rehtori käynnistää kokeen sen jälkeen, kun kaikki kokelaat ovat kirjautuneet järjestelmään ja kokelaat on tunnistettu

7. SUTTUPAPERIEN ELI KONSEPTIEN KÄYTTÖ

- ensimmäiset versiot, vastausluonnokset
- muistiinpanot
- mind mapit, jäsentelyt

8. VARSINAISET VASTAUKSET

Koekohtaisia määräyksiä ja ohjeita löytyy ylioppilastutkintolautakunnan nettisivuilta osoitteesta

<https://www.ylioppilastutkinto.fi/fi/tutkinnon-toimeenpano/maaraykset-ja-ohjeet>

Kokeen alussa annetaan vastaamisohje, esim. kuinka moneen tehtävään vastataan, **lue ohje ja noudata sitä**

Äidinkieli

- kaksi koetta ja kaksi koepäivää, molempien kokeiden kesto 6 tuntia
- molemmissa kokeissa laajan tekstikäsitteilyn mukaisesti monimuotoisia aineistoja

ÄI Lukutaidon koe:

- kokeessa on kaksi osaa: osa I keskittyy asia- ja mediateksteihin, osa II kaunokirjallisiin ja muihin fiktiivisiin teksteihin
- molemmissa osissa valitaan kahdesta tehtävänannosta toinen
- tehtävänannot voivat olla yksi- tai moniosaisia
- maksimipistemäärä on 60 pistettä

ÄI Kirjoitustaidon koe:

- kokeessa on yhtenäinen teema ja siihen liittyviä aineistoja
- kaikki tehtävät ovat aineistopohjaisia
- tarjolla on 5–7 tehtävänantoa, joista valitaan yksi
- tavoitteena on laatia pohtiva tai kantaa ottava teksti
- kirjoittaja valitsee itse näkökulmansa ja siihen sopivat aineistot
- vähintään kahta tekstiä on hyödynnettävä
- maksimipistemäärä 60 pistettä.

RUB, ENA, ja C-kielet ks. erillistä YTL:n ohjetta kielikokeista

<https://www.ylioppilastutkinto.fi/fi/tutkinnon-toimeenpano/maaraykset-ja-ohjeet/koekohtaiset-maaraykset-ja-ohjeet/toisen-kotimaisen>

- kokeeseen sisältyy seuraavia kielitaidon osa-alueita mittaavia tehtäviä:
  - o kuullun ymmärtäminen
  - o luetun ymmärtäminen
  - o kirjallinen tuottaminen
  - o sanaston ja rakenteiden hallinta
- koetehtävien vastausjärjestyksen voi valita
- kaikkia vastauksia voi muuttaa, kunnes koe on päätetty
- osan kuullun ymmärtämisen tehtävistä voi kuunnella vain kerran
- testaa äänien kuuluminen ennen koetta
- jos äänite ei toimi, pyydä heti apua valvojalta. Älä etene kokeessa ennen kuin asia on selvitetty.

Matematiikka

- alussa annetaan vastaamisohje, esim. kuinka moneen tehtävään vastataan, lue ohje ja noudata sitä
- koetehtäviin voi kuulua aineistoja ja merkkimäärärajoitettuja tehtäviä
- lue myös kunkin tehtävän ohjeet huolellisesti, erityisesti kuinka moneen tehtävään saa vastata
- A-osassa on laskinohjelmia rajoitettu
- A-osa palautetaan napista painamalla; tämän jälkeen kokelas saa kaikki Abitissa olevat laskinohjelmat käyttöönsä
- A-osan palauttamisen jälkeen A-osaan ei voi enää vastata
- B-osa voi jakautua B1 ja B2 -osiin
- B-osaan voi vastata myös ennen A-osan palauttamista, mutta kaikki laskinohjelmat eivät ole tällöin käytössä

Reaaliaineet

- **lue aina kokeen ohje**
- tehtävät voivat sisältää aineistoja, kuten kuvia, tekstejä, taulukoita, videoita tai äänitteitä
- kokeeseen vastaamisessa voi nojautua pääosin tekstinkäsittelyyn, mutta vastausta on mahdollista täydentää diagrammeilla, kaavioilla, taulukoilla ja piirroksilla.
- kokeisiin voi sisältyä merkkimäärärajoitettuja tehtäviä tai osatehtäviä. Sallitun merkkimäärän ylittämisestä tehdään kyseisen tehtävän tai osatehtävän maksimipistemäärään suhteutettu pistevähennys
- koejärjestelmässä on sana- ja merkkimäärälaskuri, mutta ei rajoitusta
- on suositeltavaa avata koejärjestelmässä kaksi ikkunaa, joista toisessa työstetään vastausta ja toisessa on näkyvillä tehtävään liittyvä aineisto
- tuotosten liittäminen vastaukseen tapahtuu kuvankaappauksen avulla; viittaa liittämäsi kuvaan vastaustekstissä
- on suositeltavaa jäsentää vastaus luonnospaperille
- kokeen enimmäispistemäärä on 120 pistettä
- kokeen tehtävät voivat olla jaettu eri ryhmiin, joista jokaiselle osalle voidaan määritellä vastausten enimmäismäärä
- eri ryhmän tehtävistä voi saada eri maksimipistemäärän
- enimmäispistemäärän saavuttaminen edellyttää vastaamista suurimman pistemäärän antaviin tehtäviin

Biologia, fysiikka ja kemia

- kokeessa on 11 tehtävää, joista saa vastata seitsemään

Filosofia, historia, uskonto, yhteiskuntaoppi, maantiede, psykologia, terveystieto

- kokeessa on yhdeksän tehtävää, joista saa vastata viiteen

9. LEPO JA VIRKISTYS KOKEEN AIKANA

- pidä ainakin yksi kunnon lepotauko - eväiden syöntitauko
- vastaus kannattaa tarkistaa vasta lepotauon tai toisiin tehtäviin vastaamisen jälkeen - lihaksia voi rentouttaa ja stressiä lievittää sulkemalla silmät ja hengittämällä syvään tai mielikuvamatkojen avulla; tätä kannattaa harjoitella etukäteen

10. KOMMUNIKOINTI KOKEEN AIKANA

- puhuminen on kiellettyä hätätilanteita lukuun ottamatta tai jos olet ainoa kokelas
- jos on asiaa valvojalle (esim. haluat lisää paperia), ilmoita siitä viittaamalla - teknisissä ongelmissa viittaa heti!
- wc-käynti: laita näytönsäästäjä päälle ja nouse seisomaan; poistu kakkosvalvojan saattamana ja mene valvojan osoittamaan vessaan

11. KOKEESTA LÄHTEMINEN

- kokeesta saa poistua aikaisintaan klo 12.00 ja koe päättyy viimeistään klo 15 ellei lisäaikaa ole myönnetty
- tarkista, että olet vastannut vain pyydettyyn määrään tehtäviä
- päättä koe tehtäväsivun alalaidassa olevasta painikkeesta Päättä koe
- sammuta käyttämäsi tietokone
- ota muistitikku irti tietokoneesta ja palauta se valvojalle
- tarkista, että kaikissa luonnosteluun käyttämässäsi papereissa on nimitiedot ja palauta ne kokeen valvojalle
- jos käytät koko koeajan, nouse seisomaan, kun valvoja ilmoittaa, että koeaika on päättynyt
- **pois koestalista saa viedä vain ne tavarat, mitä on itse sinne tuonut** - jätä roskat koosalin roskakoriin
- kirjoituksiin liittyvän materiaalin, esim. **kokelastikkujen** tai papereiden **pois vieminen tulkitaan vilpiksi**, jonka seurauksena kaikki tutkintokerran kokeet hylätään